

Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája
OM azonosító: 027413
7630 Pécs, Engel János József utca 15.
Tel./Fax: 72 210-800 E-mail: altiskola@refipecs.hu

Történelem 5-8. évfolyam helyi tantárgyi tanterve

A bevezetés tanéve: 2020/2021

A bevezetés évfolyama: 5. évfolyam

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: a humán munkaközösség

2020.

**Pécsi Református Kollégium Általános Iskolája,
OM azonosító: 027413 ☒ 7630 Pécs Engel János József u. 15.**

**Történelem
5-8. évfolyam
Helyi tantárgyi tanterv**

A tantárgy órakerete:

<i>Évfolyam</i>	<i>Heti órakeret</i>	<i>Évi órakeret</i>	<i>Kerettantervi órakeret</i>	<i>Helyi tervezésű órakeret</i>
5.	2	68	68	68
6.	2	68	68	68
7.	2	68	68	68
8.	2	68	68	68

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések: -

A helyi tanterv alapját jelentő kerettanterv:

A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. mellékletében kiadott 2.2.15 tantárgyi kerettanterv alapján készült helyi tanterv a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló az 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet módosításával.

A tantárgy helyi tantervét kidolgozta: Humán munkaközösség

A tantárgy helyi tantervében a kerettanterv kiegészítésére biztosított órakeret

5. évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Személyes történelem (Mélységelvű téma 1.)	7+5	-	12
Fejezetek az ókor történetéből	13	-	13
A kereszténység	5	-	5
A középkor világa (Mélységelvű téma 2.)	13+5	-	18
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	20	-	20
Évfolyam összesen	58+10 (MT)	-	68

... évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Évfolyam összesen			

... évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Évfolyam összesen			

... évfolyam:			
Tematikai egység rövid címe	Kerettantervi óraszám	Helyi többlet-óraszám (±)	Témakör összhőkerete
Évfolyam összesen			

Az óraszámok tanévenkénti óraszámokat jelentenek.

3. Tantárgyi bevezető:

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

Fejlesztési célok:

- A tanuló megismerje személyes múltját/történetét
- Felébredjen benne a kíváncsiság és vágy történelmi ismereteinek elmélyítésére
- A tanuló legyen képes tájékozódni az időben
- A tanuló ismerje meg a kritikai gondolkodás alapfeltételeit – forráskritikus gondolkodásmód
- Ébredjen fel benne a vágy közösségei történetének megismerésére, és ezen alapulva később a felelősségteljes alakítására (család, település, iskola, gyülekezet, nemzet)
- A tanulóban fejlődjön az egészséges, asszertív kommunikációs és vitakészség
- A tanuló legyen képes eltérő forrásból származó információkat összekötve következtetéseket levonni (dedukció, modellezési képesség)

Kulcskompetenciák tantárgyi fejlesztési területei

1, Tanulás tanulása:

A tanuló a tantárgy bevezető szakaszában kap lehetőséget tanulásmódszertani tudásának fejlesztésére, ebben kiemelt szerepet kap a társas tanulás és az élményalapú oktatási módszerek megismerése, az együttműködésen alapuló technikák elsajátítása.

2, Kommunikáció:

A társas tanulás közben szükségszerűen fejlődnek kommunikációs képességei: tantárgyi kontextusban kiemelten gondot kell fordítani a vita és érveléstechnikák fejlesztésére, az asszertív kommunikáció elsajátítására.

3, Digitális kompetenciák:

A digitális adatszerzés és rendszerezés elsajátítása mellett jól fejleszthető tantárgyi keretek között a digitális etika is: a digitális világban rejlő veszélyek azonosításának és elkerülésének mikéntje. A digitális adathordozók gazdagon fellelhetők a tantárgyhoz kapcsolódó források tekintetében.

4, Matematikai, gondolkodási képességek:

A történelem tanulása során nagy lehetőség rejlik ezek fejlesztésében, így kiemelten információk gyűjtése, kritikája, valamint rendszerezése területén. Felsőbb évfolyamokon a dedukciós képességek fejlesztése is kiemelt feladat.

5, Személyes és társas kapcsolati kompetenciák:

Intézményünk kiemelt feladat a személyiség és közösségfejlesztés, így a tantárgy négyéves folyamatait alapvetően hálózza be az ezzel kapcsolatos változatos tanulásszervezési profil: kooperáció, érzelmi nevelés, dráma és játék alapú oktatás.

6, Kreativitás:

A tantárgy mélységelvű témáinak kijelölése ennek prioritizálásával történt: célunk, hogy a tanulók olyan módszerek segítségével mélyítsék el tudásukat, mely kreativitásuk, alkotó tevékenységük és önkifejezésük fejlődését nagyban szolgálja

7, Innovációs kompetenciák:

A tantárgyi folyamatokban célunk lehetőséget adni a tanulóknak arra, hogy megéljék/megtapasztalják a sikeres alkotómunka örömét, annak hasznát, és történelmi példákon keresztül a siker kritériumait, amelyet személyenként önmaguk számára is meghatározzanak. (Egyéni karrier utak támogatása).

4. Tantárgyi tartalom: az egyes tematikai egységek elemzése évfolyamonként

TÉMAKÖR: Személyes történelem (Mélységelvű téma)

ÓRASZÁM: 7 óra + 5 óra = 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

A, ISMERETEK:

- KOOPERATÍV MÓDSZER ÉS STRUKTÚRÁK
- TÖRTÉNELEM FOGALMA
- IDŐFOGALOM
- KÓDEX

B, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- TANULÁSI MÓDSZEREK MEGISMERÉSE, GYAKORLÁSA
- TÁRSAS TANULÁS – KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – REFLEKTÍV TÁRSÉRTÉKELÉS
- SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – ÖNISMERET, REFLEKTÍV ÖNÉRTÉKELÉS
- KREATIVITÁS FEJLESZTÉSE
- DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Történelem tanulás módszertana	<ul style="list-style-type: none"> • Kooperatív struktúrák és módszer megismerés • Társas tanulás kereteinek kialakítása • Tanulásmódszertan alapozása • Értékelési rendszer kialakítása, szabályai 	Fogalmak: kooperáció alapelvei	<ul style="list-style-type: none"> • Tanulásmódszertani keretek kialakítása • Kooperatív csoportmunka megismerése • Reflektív ön és társértékelés módszerének megismerése
Körülöttem a történelem	<ul style="list-style-type: none"> • Törzs játék bevezetése – csoportalakítás, egyéni feladatok kialakítása • Személyes történelem • Személyes napló (kódex) készítése • Családom és én – a családfa 	Fogalmak: kódex. Kronológia: Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.	<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű, személyes történetek elmesélése. • Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése.
Címer, zászló, pecsét, az idő mérése	<ul style="list-style-type: none"> • A törzsek megalapítás: mi teszi egyedivé a különböző emberi közösségeket? • Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. Törzsi zászló készítése • A hitelesítés eszköze, a pecsét (pl. az Aranybulla 		<ul style="list-style-type: none"> • Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. • Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint.

	<ul style="list-style-type: none"> • pecsétje). Törzsi pecsét készítése • Az időszámítás. A törzs krónikája saját időszak készítésével 		<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel.
--	--	--	---

TÉMAKÖR: Fejezetek az ókor történetéből

ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

A, ISMERETEK:

- CIVILIZÁCIÓ
- TÁRSADALOM
- GAZDASÁG
- DEMOKRÁCIA
- FORRÁS
- VALLÁS
- MÍTOSZ

B, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- TÁRSAS TANULÁS – KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – REFLEKTÍV TÁRSÉRTÉKELÉS
- SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – ÖNISMERET, REFLEKTÍV ÖNÉRTÉKELÉS
- DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE
- FORRÁSKRITIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE
- TÉRKÉPVASÁSI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE
- TÉR-SÍK LÁTÁS FEJLESZTÉSE

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ókori Egyiptom világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelés a Nílus mentén. • Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján: Memphis és Théba. • A legjelentősebb találmány: az írás. 	<i>Fogalmak:</i> öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légio, népvándorlás.	<ul style="list-style-type: none"> • Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. • Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. • Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
<i>Az ókori Hellász öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. • Görög istenek, az olümpiai játékok. • Az athéni és spártai nevelés. 	<i>Személyek:</i> Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné,	

<i>Az ókori Róma öröksége</i>	<ul style="list-style-type: none"> Róma alapítása a mondákban. Egy római polgár mindennapjai. A gladiátorviadalok és a kocsiversenyek. Római emlékek Pannóniában. 	<p>Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése. Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése a térképen. A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése.
<i>A görög-római hadviselés</i>	<ul style="list-style-type: none"> Görög hadviselés a marathóni csata példáján. Nagy Sándor hadserege és hódításai. Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. Caesar légioi. 	<p><i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
<i>Képek a népvándorlás korából</i>	<ul style="list-style-type: none"> A Római Birodalom szétesése. A Hun Birodalom. Attila és hadjáratok: az ókor egyik legnagyobb csatája (a catalaunumi csata). 		

TÉMAKÖR: A kereszténység

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

A, ISMERETEK:

- BIBLIAI FOGALMAK
- KERESZTÉNYSÉG
- FELEKEZET
- SZENT(ÍRÁS)
- KIRÁLY(SÁG)
- HIT-HITTAN

B, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- TÁRSAS TANULÁS – KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – REFLEKTÍV TÁRSÉRTÉKELÉS
- SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – ÖNISMERET, REFLEKTÍV ÖNÉRTÉKELÉS
- DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE
- FORRÁSKRITIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE
- TÉRKÉPOLVASÁSI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE
- TÉR-SÍK LÁTÁS FEJLESZTÉSE

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Ószövetség népe</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. 	<p><i>Fogalmak:</i> egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása.

Jézus élete, tanításai és a kereszténység	<ul style="list-style-type: none"> Történetek az Újszövetségből. A kereszténység főbb tanításai. A kereszténység elterjedése. A keresztény hitélet színterei és szertartásai. A kereszténység jelképei. A vallás és én – személyes tapasztalatok a hitélettel kapcsolatban 	<p>vallás, keresztény vallás, keresztség és úrvacsora.</p> <p><i>Személyek:</i> Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok.</p> <p><i>Topográfia:</i> Jeruzsálem, Betlehem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, heti pihenőnap
---	--	--	---

TÉMAKÖR: A középkor világi (Mélységelvű téma 2.)

ÓRASZÁM: 13 óra+5 óra=18 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

A, ISMERETEK:

- KÖZÉPKOR TÁRSADALMA
- HATALOM FOGALMA
- HŰBÉRISÉG
- KATOLIKUS
- SZERZETES
- POLGÁR

B, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- TÁRSAS TANULÁS – KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – REFLEKTÍV TÁRSÉRTÉKELÉS
- SEMMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – ÖNISMERET, REFLEKTÍV ÖNÉRTÉKELÉS
- DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE
- FORRÁSKRITIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE
- TÉRKÉPOLVASÁSI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE
- TÉR-SÍK LÁTÁS FEJLESZTÉSE
- KREATIVITÁS
- INNOVÁCIÓS KOMPETENCIA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Trónok harca - Különkiadás	<ul style="list-style-type: none"> középkori hercegségeink megalapítása (kooperatív csoportok) Egyéni szerepek egyéni értékelés kialakítása 	<i>Fogalmak: kooperáció alapelvei</i>	<ul style="list-style-type: none"> Kooperatív csoportmunka megismerése Reflektív ön és társértékelés módszerének megismerése
Élet a várban – egy magyar vár (pl. Visegrád) és uradalom bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> Királyok és nemesek Várépítész – híres magyar középkori várak. Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyság élete). 	<i>Fogalmak: földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágyság, robot, pápa, szerzetes, bencés</i>	<ul style="list-style-type: none"> A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése.
Élet a kolostorban – egy magyar kolostor (pl. ...)	<ul style="list-style-type: none"> A középkori egyházszervezet. A szerzetesség és a kolostor. 	<i>Fogalmak: rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus,</i>	<ul style="list-style-type: none"> Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása.

Pannonhalma) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> Román és gótikus templomépítészet – híres magyar középkori egyházi emlékek. Oktatás a középkorban. 	polgár, céh, iszlám vallás.	<ul style="list-style-type: none"> A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán.
Élet a középkori városban – egy magyar város (pl. Buda) bemutatásával	<ul style="list-style-type: none"> A céhek. A városi polgárok. Városépítészet – híres magyar középkori városok. Könyvnyomtatás és reneszánsz. 	<p>Személyek: Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p>Topográfia: Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	
A keresztes lovagok világa	<ul style="list-style-type: none"> Az iszlám–arab kihívás. A nehézlovas harcmodor. Keresztesek a Szentföldön. A lovagi életforma és kultúra. 		

TÉMAKÖR: Képek és portrék az Árpád-kor történetéből

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

A, ISMERETEK:

- VÉRSZERZŐDÉS
- NOMÁD
- ÁLLAM
- „SZENT KORONA” FOGALMA
-

B, FEJLESZTÉSI FELADATOK:

- TÁRSAS TANULÁS – KAPCSOLATI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – REFLEKTÍV TÁRSÉRTÉKELÉS
- SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE – ÖNISMERET, REFLEKTÍV ÖNÉRTÉKELÉS
- DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE
- FORRÁSKRITIKAI GONDOLKODÁS FEJLESZTÉSE
- TÉRKÉPOLVASÁSI KOMPETENCIA FEJLESZTÉSE
- TÉR-SÍK LÁTÁS FEJLESZTÉSE
- KREATIVITÁS
- INNOVÁCIÓS KOMPETENCIA

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Trónok harca 2. – A honfoglalók nyomában	<ul style="list-style-type: none"> A magyar vármegyéink kialakítása Egyéni szerepek Egyéni értékelés kialakítása 	Fogalmak: kooperáció alapelvei	<ul style="list-style-type: none"> Kooperatív csoportmunka megismerése Reflektív ön és társértékelés módszerének megismerése
Történetek a magyarok eredetéről	<ul style="list-style-type: none"> A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba királyfi. Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. 	Fogalmak: hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások,	<ul style="list-style-type: none"> A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.

Honfoglalás és kalandozások	<ul style="list-style-type: none"> Álmos és Árpád alakja a krónikákban. A honfoglalás: Etelközből a Kárpát-medencébe. Történetek a kalandozó magyarokról.	vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.	<ul style="list-style-type: none"> A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viselkedéséről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon.
Szent István és a magyar állam	<ul style="list-style-type: none"> Géza és István alakja a krónikákban. István harca Koppánnyal és a koronázás. Államalapítás: egyházszervezés, vármegyék és törvények.	<i>Személyek:</i> Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.	
Árpád-házi királyportrék	<ul style="list-style-type: none"> Szent László, a lovagkirály. Könyves Kálmán, a művelt király. III. Béla, a nagyhatalmú király. II. András és az Aranybulla IV. Béla és a tatárjárás.	<i>Kronológia:</i> 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.	
Árpád-kori szentek	<ul style="list-style-type: none"> Szent Gellért. Szent Erzsébet. Szent Margit.	<i>Topográfia:</i> Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Császárság.	
Árpád-kori győztes harcok és csaták	<ul style="list-style-type: none"> A pozsonyi csata. Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata.		
Magyarország koronázási jelvényei	<ul style="list-style-type: none"> Szent Korona. Palást, jogar, országalma.		

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	<p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK</p> <p>A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket; tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra; ismeri a középkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében; fel tudja idézni a középkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig; képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira; tisztában van a középkor és újkor világképének fő vonásaival; ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit; példákat tud felhozni arra, hogy a történelem során miként járultak hozzá a magyarok Európa és a világ kulturális, tudományos és politikai fejlődéséhez; ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori történelmi folyamatokban. <p>ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból; • kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni; • megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források); • képes magatartásformák megfigyelésére és jellemzésére; • megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat; • felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához; • képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni; • képes különbséget tenni források között típus és kontextus alapján; • össze tudja vetni a forrásokban található információkat az ismereteivel; • meg tudja vizsgálni, hogy a történet szerzője résztvevője vagy kortársa volt-e az eseményeknek; • egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni. <p>TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját; • használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást; • időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével; • a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz; • használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére; • egyszerű alaprajzokat, modelleket, térképvázlatokat (pl. települések, épületek, csaták) tervez és készít. <p>SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ</p> <p>A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni, saját véleményt megfogalmazni; • össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát; • az általa gyűjtött történelmi adatokból, szövegekből rövid tartalmi ismertetőt tud készíteni; • képes önálló kérdések megfogalmazására a tárgyalt történelmi témával, eseményekkel kapcsolatban;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • képes rövid fogalmazások készítésére egy-egy történetről, történelmi témáról; • különböző történelmi korszakok, történelmi kérdések tárgyalása során alkalmazza az értelmező és tartalmi kulcsfogalmakat, továbbá használja a témához kapcsolódó történelmi fogalmakat; • tud egyszerű vizuális rendezőket kiegészíteni hagyományos vagy digitális módon (táblázatok, ábrák, tablók, rajzok, vázlatok) egy történelmi témáról; • egyszerű történelmi témáról tanári útmutatás segítségével kiselőadást állít össze és mutat be; • egyszerű történelmi kérdésekről véleményt tud megfogalmazni, állításait alátámasztja; • meghallgatja mások véleményét, érveit; • tanári segítséggel dramatikusan, szerepjáték formájában tud megjeleníteni történelmi eseményeket, jelenségeket, személyiségeket. <p>TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között; • képes megfigyelni és összehasonlítani a történelemben előforduló különböző emberi magatartásformákat és élethelyzeteket; • a történelmi eseményekkel és személyekkel kapcsolatban önálló kérdéseket fogalmaz meg; • feltételezéseket fogalmaz meg történelmi személyek cselekedeteinek mozgatórugóiról, és alátámasztja azokat; • a történelmi szereplők megnyilvánulásainak szándékot tulajdonít; • önálló véleményt képes megfogalmazni történelmi szereplőkről, eseményekről; • felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, szokásokat, változásokat, képes azokat összehasonlítani egymással, illetve a mai korral; • példákat hoz a történelmi jelenségekre; felismeri, hogy az emberi cselekedet és annak következménye között szoros kapcsolat van
--	---

5. A tantárgyi értékelés formái, szempontjai

Az értékelés formáit és szempontjait a helyi tanterv 6.9. pontja tartalmazza.

KIEGÉSZÍTÉS: a tanórai munka értékelését témakörhöz kapcsolódó csoportalapú játék szolgálja (Lásd: Törzsi játék, Trónok harca 1-2.)

7. Függelék:

Egy példa a csapatalapú speciális/játékos értékelőrendszerre – a Törzsi Játék

A játék

- A csapatok minden feladatért „Törzs pontot (TP)” gyűjtenek, amit a játék során mindenre felhasználnak.
- A játék célja: a Királyi palota felépítése
- A játék időtartama: Témakör végéig (Személyes történelem)
- A játék menete: A csapatok minden órán TP-t gyűjthetnek a feladatok végrehajtásával.
- TP jár:

- Minden + után
  - Minden kijelölt feladat után, amit a pedagógus annak minősít
- TP veszteséggel jár:
  - Minden –
  - El nem készített önálló feladat
  - Fegyelmezetlenség
- A játék vége: Ha valaki fel tudja építeni a Királyi Palotát, az a csapat beolvasztotta a többieket – Ő lesz a győztes – Minden csapattag egy „Kisdolgozat” értékű 5-öst kap
  - A második és harmadik helyezettel: 2 +-t kapnak
  - A negyedik helyezett: 1 +-t kap